

Üniversite : İstanbul Kültür Üniversitesi

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Anabilim Dalı : İletişim Sanatları

Program : İletişim Sanatları

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Işıl Zeybek

Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Ocak 2012

KISA ÖZET

METİNLERARASI ANLAM AKTARIMINDA BİR YÖNTEM OLARAK EKFRASİS: ŞİİR-ROMAN VE SİNEMADA KULLANIMI

Şebnem Şengül

Görsel sanatlar ve yazın ilişkisi çağlar boyunca değişik yaklaşımları beraberinde getirmiştir. Görsel sanat yapıtlarının kullanım alanlarının yaygınlaşması, edebiyat, sinema, reklam gibi birbirinden bağımsız alanlarda kullanılması, bu sanat yapıtlarının incelenmesinde değişik yöntemleri de beraberinde getirmektedir. Sanat yapıtlarının edebiyat ve sinema gibi farklı gösterge dizgeleri içerisinde yer alması süregelen resim-şiir tartışmalarına da bir açıklık getirmektedir.

Metinlerarasılık kavramı kuramsal yaklaşımlarla ele alındığında metni kapalı ve örtük bir yapı olarak tanımlamaktan uzaklaşarak metnin kendinden önce ve sonra gelen diğer metinlerle sürekli bir alışveriş içerisinde olduğunu belirtmektedir. Yalnızca yazılı metinlerle sınırlandırılmayan metinlerarasılık kavramı metinde, metinlerarası yöntemler aracılığıyla hem yazınsal hem de yazın dışı çeşitli metinlere gönderme yapmakta, yazılı olan metne yazınsal olmayan bu metinleri dahil etmektedir. Bu bağlamda görsel sanatların hem edebiyat gibi yazınsal metinlerde hem de sinema, reklam gibi yazınsal olmayan metinlerde kullanımı söz konusu olmaktadır.

Bir retorik ögesi olan *ekfrasis* kavramı, 20.yy eleştirmenleri tarafından yeniden ele alınarak Batı yazınına kazandırılmıştır. —Görsel sanat yapıtlarının sözlü tasviril olarak tanımlanan *ekfrasis*, görsel sanat yapıtlarını betimleme özelliğinden ileriye giderek edebiyat ve sinemada kullanılan görsel sanat yapıtlarının incelenmesinde ve anlam yaratmada belirleyici bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada *ekfrasis* kavramının kapsamlı bir incelemesi yapıldıktan sonra, Romantik Dönem, Viktorya Dönemi, Modern Dönem *ekfrastik* şiir örneklerinin yanısıra *ekfrasis*'in roman ve sinemada kullanımına açıklık getirecek biçimde Vermeer sanatının kullanıldığı ve *ekfrastik* örnekler olarak değerlendirilebilecek *İnci Küpeli Kız* roman ve filmi incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar, Retorik, Ekfrasis, Metinlerarasılık, Brueghel, Vermeer, Cinsiyet Roller, Sinema, İnci Küpeli Kız.

University : Istanbul Kültür University

Institute : Institute of Social Sciences

Department : Communication Arts

Programme : Communication Arts

Supervisor : Doç. Dr. Işıl Zeybek

Degree Awarded and Date : MA- January 2012

ABSTRACT

**EKPHRASIS AS A METHOD OF INTERTEXTUAL TRANSFERENCE OF MEANING:
ITS USE IN POETRY-NOVEL AND CİNEMA**

Şebnem Şengül

The relationship between visual arts and literature has brought different approaches along with for ages. The widespread usage fields of visual arts, their uses in independent fields such as literature, cinema and advertisement, have brought different methods along with in order to analyse these masterpieces. The place of masterpieces in different semiotic systems such as literature and cinema has enlightened the arguments about painting and poetry that has taken place for a long time.

The concept of intertextuality when undertaken with theoretical approaches, goes beyond the description of the text as a closed and implicit structure and it points out that the text is in a constant dealing with the texts coming before and after the text itself. The concept of intertextuality which can not be restricted with only written texts, by means of intertextual methods, it refers not only written texts but also various kinds of unwritten texts and includes those unwritten texts into the written texts. In this context, it is the case that visual arts are used both in wrtitten texts such as literature and unwritten texts such as cinema and advertisement as well.

The concept of *ekphrasis* which is a rhetorical device, had been brought into Western Literature by the twentieth century critics. *Ekphrasis* which is described as the —verbal description of a visual work of artll has goes beyond its mere function as a description of visual arts, comes about as a marker method in analyzing the visual arts masterpieces that are used in literature and cinema and in creating meaning.

In this work, after making a comprehensive analysis of *ekphrasis*, besides examples of Romantic Period, Victorian Period and Modern Period *ekphrastic* poetry, the novel and the movie of *Girl With A Pearl Earring*, in which Vermeer art is used and which can be accepted as *ekphrastic* examples, are being analysed in terms of enlightening the use of *ekphrasis* in novel and cinema.

Key Words: Visual Arts, Rhetoric, Ekphrasis, Intertextuality, Brueghel, Vermeer, Gender Roles, Cinema, Girl With A Pearl Earring.